

„Slavinja“, prvi slovenski tednik. Znani prijatelj Slovencev, g. J. Lego iz Prage nam pošilja naslednjo književno-zgodovinsko črtico, ki bode izvestno zanimala vsakega, kdor se briga za književno zgodovino našo. H koncu leta 1824. so gg. Janez Ziegler, Ksaver pl. Andrioli in Ignacij Holzapfel prosili deželno vlado v Ljubljani, da bi smeli izdajati slovenski tednik „Slavinjo“. Tega pa ni dovolilo policijsko ministerstvo (ddo. 1. januarija l. 1825.), in sicer zato ne, ker se je knezoškof A. A. Wolf, vprašan zaradi kvalifikacije teh gospodov, izrekel, da se jim iz moralnega in političnega stališča sicer ne more ničesar očitati, da pa vendar nimajo znanostij, katerih je za izdajanje takega tednika treba.

Dr. Vatroslav Jagič. Slavnega Miklošiča najslavnejši učenec je brez dvojbe profesor slovanskih jezikov in književnostij na vseučilišči v Petrogradu, ruski državni svetovalec in pravi akademik g. dr. Vatroslav Jagič, kateri v kratkem zasede za Miklošičem izpraznjeno stolico slovanskih jezikov na vseučilišči dunajskem.

Porojen je Jagič v 6. dan meseca julija 1835. l. v Varaždinu, malem mestu provincijalne Hrvaške. Gimnazijalne studije je zvršil v Zagrebu, a potem na Dunaji slušal klasično filologijo in slavistiko. Miklošič in Bonitz sta kmalu spoznala izredno nadarjenost Jagičevo ter ga v studijah kolikor toliko podpirala. Leta 1860. je dobil Jagič po izvrstno prebiti profesorski preskušnji službo gimnazijalnega učitelja v Zagrebu, kjer je ostal sedem let — do 1867. l. V gimnazijalnem programu zagrebškem je priobčil leta 1861. prvo svojo razpravo: „Pabirci po cvieću našega narodnoga pjesništva,“ a v letniku 1862: „Deklinacija imena samostavnoga, kako se razvi u staroslovjenskom-srpskom-hrvatskom jeziku.“

Leta 1866. osnovala se je v Zagrebu jugoslovanska akademija znanostij in umetnostij; Jagič je bil izbran takoj v prvi seji nje pravim članom; kesneje so ga zaradi literarnih zaslug izbrali še naslednji zavodi svojim članom: carska akademija v Petrogradu in akademija v Krakovu, srbsko učeno društvo v Belemgradu, češko učeno društvo v Pragi in antropološko društvo v Moskvi i. t. d. i. t. d.

Leta 1867. odstavljal je glasoviti madjaron Levin baron Rauch, tedaj hrvaški ban, vse narodne profesorje in uradnike, kateri niso slepo zvrševali njegovih ukazov. Tudi Jagič je izgubil tedaj službo, dasi se ni nikdar pečal s politiko. Do leta 1871. je ostal v Zagrebu, potem pak odpotoval na Nemško in Rusko, da se v svoji stroki še bolj izuri. Leto dnij pozneje je bil imenovan profesorjem primerjajočega jezikoslovja na carskem novoruskem vseučilišči v Odesi, kjer je ostal do 1874. l. Takrat je bil pozvan na hrvaško vseučilišče v Zagreb. Ker pa njegovih pogojev Hrvatje niso vzprejeli, odšel je za profesorja slovanskih jezikov in književnostij na vseučilišče v Berlin. Po smrti slovečega I. I. Sržnevskega, profesorja istega predmeta v Petrogradu, pozvali so dr. V. Jagiča na to mesto, katero je še zdaj zavzemal do zadnjih dnij.

Preidimo na slovstveno delovanje njegovo. Kakor že rečeno, objavil je prva svoja dela v programu zagrebške gimnazije. Tedanja kraljevska dvorska kancelija dala mu je nálog, da spiše hrvaško slovnico, katera je prišla v déžl l. 1864. z naslovom: „Gramatika jezika hrvatskoga. Osnovana na starobugarskoj slovénštini. Dio prvi: glasovi.“ Ker pa tedaj za višje razrede tudi berila ni bilo, sestavil je tudi to Jagič ter je 1864—66 v dveh knjigah na svetlo dal. Naslov mu je: „Primeri staro-hrvatskoga jezika iz glagolskih i ćirilskih književnih starinâ, sastavljeni za sedmi i osmi gimnazijalni razred.“ V ti preizvrstni knjigi so natisnjeni odlomki skoraj vseh staroslovenskih in starosrbskih, oziroma starohrvaških spomenikov.

Leta 1864. so začeli V. Jagič, dr. F. Rački in J. Torbar s podporo tedanje ilirske, zdaj hrvaške Matice izdajati „Književnik“. Časopis za jezik i poviest